

dalmáért és önmagáért. Embert nevelni annyit jelent, írja Makarenko, mint felfedni előtte egy olyan élet perspektíváit, amelyben megtalálja a holnap örömeit, mert az emberi élet ösztönző ereje a jövő öröme. Új kezdeményezés csak ott van, ahol feladat és a feladat elvégzésében átértzett felelősség és öröm van.

Sárosi Judit

HALFMANNÉ

Sírkövén még a nevét sem lehet megtalálni. „Eheleute Johann Halfmann“ – vésette rá az ura, amit megközelítőleg „Halfmann János és feleségé“-nek lehetne fordítani. Keresztnevét – mert Máriának hívták – szebben képviseli az emlékkövön a karcsú Mária-alak, feje körül a tizenkétcsillagú koronával.

Halfmanné Gawron Máriával lelkivezetőjének könyvéből ismerkedhetünk meg. Hét évvel halála után (1973. dec. 2-án halt meg), részben püspökének, Heinrich Tenhumbergnek ösztönzésére, személyes emlékei, följegyzései, hangszalagfelvételei, levelek és ismerősök tanúskodása alapján adott ki egy rövid ismertetést erről a mindennapi életről, de cseppet sem mindennapi lélekről. (Dirk Grothues: Gelebte Passion. Das ungewöhnliche Leben der Maria Halfmann. Butzon und Bercker, Kevelaer 1980, 118 o.) Ennek alapján próbáljuk a következőkben életét, egyéniségét felvázolni.

Felső-Sziléziában, Rybnikben született 1906-ban, de iskolás koráig nem a szülői házban, hanem a közelben lakó nagymamánál élt. Boldog évek voltak ezek, mert nagyanyját nagyon szerette. Tőle tanulta meg az imákat, vallásos énekeket. Hazatérve szüleinél kevesebb megértésre talált. Apja rendőrhivatalnok volt, otthonának nem sok jutott belőle. Édesanyját a háztartási munka, a tizenegy gyermek kötötte le – Mária a második volt a sorban –, amellet nyers természetű volt, és a nevelésben nagyon szigorú. Napirenden volt a verés és büntetés. Mikor egyszer megint nagyon elverte a kis Máriát, a káplán magával vitte a gyermeket a templomba a Szűzanya szobrához: „Ez a te édesanyád!“ Mária tudta ezt már eddig is, hiszen a lakásban ott állt a házi oltár, és a közös reggeli meg esti imához rendszerint egy tized rózsafüzér is járult. De ezután még komolyabban vette. A nagyszünetben az iskolából rendszerint átszaladt a templomba, hogy a Szűzanya segítségét kérje, vagy egyszerűen elmondja neki, mi történt vele. Amellett igen élénk gyermek volt, szeretett játszani, benne volt a csínyekben, és jól boldogult a tanulással. Nem egyszer segített a feladatok megoldásában osztálytársainak, s az első világháború nyomorúságos éveiben egy-egy karaj kenyeret kapott érte, amit hűségeen hazavitt és megosztott a családdal.

Egyes emberek idegzete, lelke különlegesen érzékeny. Ma már közhely, milyen keveset tudunk alapjában véve a bennünk rejlő sokszor bámulatos ké-

pességekről. Máriánál már korán megmutatkozott ez, ami teljesen más beállítottságú környezetében csak nehezítette helyzetét. Egy ízben pl. megálmodta, hogy édesapját fegyveresek megtámadták és lelőtték. Ijedten szaladt anyjához: apa veszélyben van! A megrémült anya össze-vissza veri: „Hazudsz, te boszorkány!” Mária kétségbeesetten fut a templomba, odamutatja vérző sebeit, kék foltjait: „Szűzanyám, nézz ide, oda mindenem. Pedig én igazán ezt álmodtam, nem hazudtam.” Pár nap múlva arra ér haza az iskolából, hogy üres a ház. Anyja hírt kapott, hogy az apával pontosan úgy történt, mint Mária megálmodta, és az urához sietett. Mária 14 éves ekkor. Anyja után megy a közeli faluba. Az ottani boltosnétól megtudja az eset részleteit. Otthon már megtanult a telefonnal bánni. Kéri, hadd hívja fel telefonon az orvost és a határőrséget. Aztán szalad a csűrbe, ahol apja eszméletlenül fekszik, mellette síró felesége, aki halottnak tartja. A támadók még hatalmukban tartják a helyet, és nem akarják odaengedni, de addig beszél nekik, amíg átengedik. Apja szája elé tartja a kezét, és amikor megérzi leheletét, vigasztalóan szól oda anyjának: „Papa éli!” Az édesapát sikerült rövidesen kórházba szállítani, megoperálták a betört koponyát, és felépült. Mária kezdettől fogva nem kételkedett ebben.

Azért írtuk le részletesen az esetet, mert jellemzően mutatja Mária egész egyéniségét. Egyfelől a szokásosat messze meghaladó megérzések, titokzatos tapasztalatok, – másfelől józan realizmus, tetterő, segítőkészség. Élete mindig nagyobb mértékben mutatja ezt a sajátos kettősséget. Egyre kifinomultabb belső élmények, a természetfölöttinek egyre erősebb betörése nem veszi el, sőt fokozza földíziően természetes, egyszerű viselkedését, tevékeny igyekezetét.

A háború végén Gawronéknak sok más némettel együtt el kell hagyniok Sziléziát. Pomerániába kerülnek. A 15 éves Mária keményen dolgozik egy közeli birtokon, a konyhán és a háztartásban, hogy segítsen a családnak a megélhetésben. Szeretik, – egyesek túlságosan is . . . A földesúr a szobájába hozatja vele a cipőjét. Mikor ott meg akarja ölelni, a lány csattanós pofonnal válaszol. Később egy húszmárkást – akkoriban jelentős összeg – próbál a ruhájába dugni, de Mária a szeme láttára széttépi a bankjegyet. Több epizódból levonhatja magának a tanulságot munkaadói erkölcsaire nézve. Anyja előtt mégis csak ő húzza a rövidebbet, úgyhogy ismét verés a vége. Ettől fogva már csak a mezőn dolgozhat. Egy év múlva egy gyermektelen nagynéni jelentkezett Westfáliából, hogy magához venné az egyik Gawron-gyereket. Máriát küldték. Itt jó helye volt, nagynénje kereskedelmibe is akarta küldeni, de mivel előző bizonyítványai elvesztek, a sikerült főlvételi vizsga ellenére nem vették föl. Ráadásul olyan honvágyat kapott, hogy nem bírta tovább, hazament szüleihez, nem túlságos örömkre. Apját hamarosan áthelyezték, és Mária kisegítő lett abban a vendéglőben, ahol az apa szobát bérelt. Alaposan kihasználta, de ő szívesen dolgozott. Még a vasárnapi templombamenést is megtiltották neki. Ő azonban hajnalban kelt, előkészítette a reggelit, és elszaladt a korai misére. Mire a vendéglősök fölébredtek, már ismét házi ruhájában állt ott a kiszolgálásra. Később a pályaudvari vendéglőben, majd ismét háztartási kisegítőként dolgozik. Súlyos

vakbélgyulladását csak az utolsó percben fedezik föl, úgyhogy öt és fél hónapig kell az ágyat őriznie. Ebben az időben jegyben járt egy evangélikus fiatalemberrel. Anyja azonban ellene volt házasságuknak, noha a vőlegény át szándékozott térni a katolikus hitre. A beteg lányát látogató anya mindent elkövetett, hogy elidegenítse őt vőlegényétől. Mária inkább hitt neki, mint a fiúnak, és felbontotta az eljegyzést.

A kórházból kikerülve, egy ideig ismét a már említett nagynéninél lakott. De hamarosan igen keservesen kellett tapasztalnia, hogy sem ott, sem a szülői házban nincs többé hazája: csak addig kell, amíg munkaképes. Mária most jön rá, hogy az embereknek „két arcuk van“. Alig marad más kiút, mint elfogadni a nála hét évvel idősebb Halfmann János házassági ajánlatát. Nem szereti ugyan, s ezt világosan meg is mondja neki, de részvételet érez a magányos férfi iránt, a kérő pedig szerényen megelégszik ezzel. 1929. aug. 4-én oltár elé lépnek.

Ezzel megkezdődik Mária viszontagságos életének második szakasza. Rövidesen rá kell jönnie, mi rejtőzik az udvarló korában jómegjelenésű, tartózkodó fellépésű ember álarca mögött: Halfmann az egész környék mint notórius ivót ismerte. Adósságokat csinált, keresetéből alig adott haza valamit — már amikor volt állása —, feleségét bántalmazta. Házastársi gyöngédségről természetesen szó sem esett. Míg az asszony minden munkát elvégzett a ház körül és fenn tartotta a gyarapodó családot, még csak ment valahogy. De amikor később jöttek a súlyos betegség évei, férje végképp elvesztette a fejét, s több alkalommal meg is akarta ölni. A gyerekek sürgették, hogy költözzenek külön. De Máriát nem vitte rá a lélek. Felelősnek érezte magát érte Isten előtt. És, mint mondta, „mindannak ellenére, amit éveken át csinált velem, mindig újra megsajnálom“. Ez a hősies hűség végül is győzedelmeskedett. Felesége életének utolsó éveiben Halfmann szinte teljesen leszokott az ivásról, ismét templomba járt, és a szentségekhez járult. Az asszonyhoz is jó volt. Öt évvel élte őt túl, mialatt lánya gondozta. Kitarzott megváltozott életmódja mellett, és békés halállal távozott a világból.

Halfmanné két gyermeket hozott világra, mindkettőt igen kínos terhesség után. Nemcsak róluk és a háztartásról meg férjéről kellett gondoskodnia, hanem a megélhetéshez szükséges pénzt is előteremtenie. Főzeléket természetett, állatokat tartott, varrást, kötést, horgolást vállalt, takarítani, fejni segített a szomszédoknak. Nem egyszer az éjfél vetette ágyba. Így telt el házasságának első öt éve. Később már több szünet adódott ebben a fáradságos életben. Nem üdülés, hanem kényszerpihenés formájában. A második szülés után két hétre 41 fokos lázzal, többféle súlyos bajjal szállítják kórházba, ahol az orvos ezzel fogadja: „Haldokló nőket nekem ne hozzanak be.“ Nem tudhatta, hogy betegének még csaknem négy évtized van kimérve. De ebből egy napig sem volt többé egészséges. Hat hónap múlva elbocsátják a kórházból: még ugyan nem gyógyult meg teljesen, de lejárt a biztosítás megszabta idő. Mikor otthon lábra akar állni, heves fájdalmakat érez a csípőjében. Az orvosok reumatikus fájdal-

makat emlegetnek és kenőcsöket írnak fel, a hozzátartozók és ismerősök buzdítják, hogy „csak szedje össze magát.” Két évig vonszolja így magát és végzi a házimunkát, míg végül a fájdalmak elviselhetetlenné válnak, s baloldalán nagy daganat mutatkozik. A röntgenfelvételtől kiderül, hogy a csípőcsont kificamodott, összenőtt az ízületekkel, az egész környék gyulladásban van, és már azonnal bénulás veszélye fenyeget.

Következik hat hónapos kezelés szorítókötésben, utána két éves fekvés, jobbára medencegipszben. Miután tovább ingyen nem maradhat, otthon folytatja a fekvést. Ház és kert vigasztalan állapotban van, a gyerekek ápolatlanok, jóllehet az ura időközben gazdasszonyt vett oda, de az nem dolgozni jött, hanem vele szórakozni. Most már ketten isznak és csinálják az adósságot. Elgondolhatjuk, milyen ápolásban részesül otthon a magatehetetlen asszony. Amikor egyszer szemrehányást tesz a szeme láttára folyó házasságtörésért, az ura késlel fenyegeti meg. Nyolc hónap múlva visszaviszik az ápolóotthonba, hogy ismét megtanuljon járni. A nyitott kocsiban súlyos kétoldali tüdőgyulladást kap, és – megint csak medencegipszben – újabb két évet tölt benn.

A kórházi környezet és próba sok mindent megmutat egy ember jelleméből. Mária többnyire négy ágyas szobában fekszik. A szobatársak váltakoznak. Ha vallás dolgában megközelíthetők, hamarosan megtalálja a módját, hogy erre terelje a szót, és megszervezze a közös esti imát, ha mindenkinek kedvére van. Gondja van arra is, hogy katolikusok és evangélikusok felváltva mondják megszokott imáikat. Vannak persze olyanok is, akik kigúnyolják, vagy felizgatja őket csöndes jámborsága, próbálják bosszantani, befeketítik az ápolószemélyzetnél. Ilyenkor nem védekezik. Kétszer hetenként elhosszabb neki az Urat, „és ez erőt adott nekem, hogy mindezt elviseljem. Mindig csak azon imádkoztam: Engedd, jó Istenem, hogy ezáltal megjavuljanak.” Néha kiderült az igazság, mások nem. De az a fiatal lány, aki a betegszobában legengesztelhetetlenebb ellensége volt, később, mikor törvénytelen gyermekét várta, őt kereste fel megértésért, pártfogásért. Nem hiába.

Egyszer egy fizető beteget szállítottak be, aki harminc éve idegbajban szenvedett: vallási mánia kínozza. Halfmannét adták hozzá szobatársul. Józan és gyengéd lelkiisége itt állta ki az egyik legfényesebb próbát: a kezdeti nehézségek után befolyása fokozatosan érvényesült, a beteg nyolc hónap múlva gyógyultan távozott, és még tíz évig élt visszaesés nélkül. Mária még többször meg is látogatta, amikor mankóval ismét járni tudott.

Egy másik érdekes epizód: Mária egyik szobatársa ekkor egy súlyos beteg szegény asszony volt, akinek férje – a náci időkben vagyunk – „politikai bűncselekmények” miatt börtönben ült. A férfinak sikerült megszökni, és fölkereste a kórházban feleségét. De a rendőrség már nyomában volt. Először elbújt a szekrényben, mikor azonban a kopók hiába keresték kint, visszajöttek. A házaspár a közeledő léptek hallatára kétségbeesve néz egymásra. Halfmanné hirtelen elhatározással maga mellé fekteti az embert az ágyba, – az ő magas medencegipsze mellett ez a legkevésbé feltűnő hely! Az ötletes megoldásra való-

ban nem jönnek rá a rendőrök, bár a feleség ügyét átkutatják. Mikor elmennek a pince felé, a férfi a teraszon át eltűnik a leszálló estében.

Még egy példa józanságnak és nagylelkűségnek erre a sajátos, természetfölöttibe merült keverékére: Ugyanez az asszony, aki elgondolhatóan nagyon ragaszkodott hozzá, súlyos tüdőbaja miatt más kórházba kerül. Búcsúzáskor Halfmanné becsületesen bevallja: ő kérte, hogy vizsgálják meg jobban szobatársát, mert aggódott mindkettejük gyermekeiért, akik bejártak látogatóba, hogy elkapják a bajt. — Két hét múlva Mária éjjel álmot lát: volt szobatársa áll az ágyánál, megöleli és eltűnik. Azonnal megérti az álom jelentését, és hangosan kiáltozni kezd: „Imádkoztatok, imádkoztatok, St.-né éppen most halt meg!” Mindenki hitetlenkedik, hiszen a hírek szerint az asszony jól van. Másnap mégis felhívják a másik kórházat: a beteg pontosan abban az órában halt meg.

A második hosszú kórházi tartózkodás után egy időre Mária állapota otthon ismét válságosra fordul. A második világháború kellős közepén vagyunk. Súlyos szívgörcsök után mindenki a beteg halálát várja. A plébános feladja a szentkenetet (hányadszor már?), az orvos bead egy injekciót, és azt jósolja, hogy most csendben, örökre el fog aludni. Ekkor Mária „egy szép, csodaszép asszonyt” lát maga mellett, aki odaint neki, annak jeléül, hogy meg fog gyógyulni. Természetesen azt hiszik, hogy lázálmban beszél. Másnap — első péntek van — hallja a harangszót, fölkel, összekeresi ruháját, és lassan, keservesen, de mankó és bot nélkül átballag a szemben levő templomba a szentmisére. Mikor a pap az áldoztatórácsnál látja, úgy megdöbben, hogy hajsza! híja nem nyújtja neki az Úr testét. Azt gondolja, egy haldokló utolsó, félig öntudatlan fellobbanásáról van szó. De Halfmanné semmi jelét nem mutatja a haldoklásnak. Az ápolónővér a konyhában találja, amint tejelevest főz, sőt már a pincében is volt, és savanyúkáposztát hozott föl az ebédhez. Persze ágyba parancsolja. „Hát ha ezt mondja, jó. De akkor főzze meg maga a levest, és készítse el a káposztát is” — feleli az asszony.

Az orvos fejcsóválja állapítja meg, hogy a szív ugyan nincs rendben, de a pulzus normális. — Ettől a naptól kezdve Halfmanné ismét elvégezte a házimunkát, ki is járt a házból, lassan, nehezen, de járt. A háború közben bevégződött, és következményei még csak súlyosbították a család amúgyis nyomorúságos anyagi helyzetét. Előfordult, hogy még egy morzsa kenyér sem volt a házban. Mária azt indítványozta gyerekeinek, hogy éjjeli imádási órában kérjenek kenyeret Istentől. A 11 éves Jancsi beleegyezett, és 11-től 12-ig hősiesen kintartott anyja mellett térdelve az imában. Végül megjegyezte: „Mama, igazán örülök, hogy eltelt az óra. Kapunk holnap kenyeret is?” „Igen, Jancsika, kapunk!” A fiú bizalommal lefekszik, míg anyja tovább imádkozik. Reggel elmeséli az esetet a segíteni jövő nővérnek, aki sokallja az istenkísértésnek látszó bizalmat: félti a gyerekek hitét. Azok éhesen, de várakozással eltelve mentek iskolába, és délben majd keserves csalódás várja őket! Gyorsan elhatározza, hogy elmegy egy közeli házba, és legalább két karaj kenyeret kér nekik. Csak hogy míg odajár, beállt Halfmannénak egy távoli ismerőse azzal, hogy az éj-

szaka azt álmodta: Mária ott ül az ágya szélén, sír és kenyeret kér. Háromszor ismétlődött meg ez, és nem tehetett másként, mint hogy idehozzon egy nagy kenyeret. A három nő sírva dicséri az Istent. Jancsi kommentárja délben: „Mama, a jó Isten mégis csak jó.”

További megpróbáltatások következnek. Két könnyebb, majd egy súlyos szélütés, utóbbi férjének egy újabb életveszélyes fenyegetése után. Féltoldalára megbénul, nem tud beszélni. Egy nővérek vezetete otthonba kerül. Húsvétkor visszanyeri beszélőképességét. Az ágyat lassan fölcseréli a tolszékkel. Kifejezi óhaját, hogy a betegzarándoklattal Lourdes-ba szeretne menni. „Legföljebb Párizsig ér el, azon túl halott!” – fenyegeti az orvos. „Nem tesz semmit, a vonathoz betegkocsin kívül halottszállító kocsit is lehet csatolni” – viszonozza Mária nyugodtan. Hiszen ő nem gyógyulást akar kérni a Szűzanyától, csak a járóképességet, hogy mindennapi munkáját el tudja végezni, és főleg – a betegágyban tett ígéretéhez híven – hálát adni visszakapott beszélőképességéért és minden pártfogásáért. Az utat természetesen Isten akaratától tette függővé, aminek egy csomó nehézség elhárulásában kellett megmutatkoznia: férje és az orvos egyezzek bele, jöjjen össze a szükséges pénz... Mindez megtörtént. Sőt a nővérek, akik kezdtek figyelni különös betegükre, vérmes reményeket fűztek ehhez a zarándoklathoz. A főnöknő még külön lelkére kötötte egy nagy szándékát. Mekkora volt a csodavárók csalódása, amikor zarándokuk nyolc nap múlva nyugodtan és boldogan, sok lelki élménnyel gazdagodva, de éppen olyan betegen tért vissza, – sőt az elutazása előtti napon olyan súlyos szívrohamot kapott, hogy már-már halálával számoltak! Rádásul a főnöknő szándéka sem teljesült. „Jámbor” személyek igen kellemetlenek tudnak lenni ilyen esetekben, s Máriának éppen elég tűrni valót adtak. A főnöknő azzal vádolta, hogy megfeledkezett a szándékáról. Mária egyszerűen megkérdezte: mióta imádkozik erre a szándékra? „Huszonöt éve!” – „Hát ha Ön huszonöt éve imádkozik ezért, és még nem nyert meghallgatást, hogy sikerüljön nekem néhány nap alatt? Akkor hát tovább kell imádkoznunk!”

December 8-án, a tolszékben hallgatott szentmisén, átváltozáskor a beteg visszanyeri járóképességét (amit előre jelez egy kis cédulán lelkivezetőjének). Ugyanezen a cédulán ez áll: „A fájdalmak megmaradnak. Keresztutam megkezdődik. Az Úr erejében halálomig járhatom.” – Még háromszor járta meg Lourdes-ot, utoljára 1972-ben, egy évvel halála előtt. A hosszú, fáradságos út végén már szinte csak a szeme élt, de abban nyugalom, környezete iránti figyelem, megértés, sőt humor tükröződött.

1969 októberében kellemetlen operáción esik át: a hólyagkijáratnál képződött fájdalmas hipertrófiát távolítják el. Estére hazaviszik a lányához, mert a kórházban nincs üres ágy. Ott az a hír várja, hogy ferences szerzetesnő húga Bottropban kétoldali tüdőgyulladászt kapott, menthetetlen, és őt szeretné látni. Halfmanné minden tiltakozás ellenére azonnal kész az útra. Autón viszi el egy ismerőse. A betegágyánál, saját elbeszélése szerint, a következő jelenet játszódik le: „Odamegyek, megveregetem az arcát, és azt mondom: Hé, te öreg szatyor,

te – mondom –, hát gyáván kereket akarsz oldani az életből? Olyan nincs. Te fiatalabb vagy, mint én. Előbb rajtam a sor. Itt kell maradnod és még dolgoznod. Szó sincs meghalásról!" A főnöknő bámul, és odasúgja neki: a beteg már nem ért semmit. „Mi az hogy megért! Én is feküdtem már így, és értettem mindent, amit beszéltek.” Tovább beszél hűgához, aztán kijelenti neki: most megy a kápolnába imádkozni érte, és mire visszajön, rá kell néznie. Egy óra múlva visszatér. A beteg állapota változatlan. „No nézd! Most egy teljes órát imádkoztam, és még mindig nem piszantasz föl? Gyere csak, most lourdes-i vizet kapsz a szemedbe. Szemcsöppek! Úgy, és most kinyitod!” Semmi életjel. Mária erre az orránál fogja meg nővérét: „Most pedig rám nézel!” A haldokló fölveti a szemét, és megszólal: „Mia!” (Mária otthoni beceneve.) A megszólított léleknyugalommal indul kifelé. A csodálkozó kérdésre, hová megy: „A kápolnába. Hiszen meg kell köszönnöm, hogy a hűgom kinyitotta a szemét, és megismert.” Egy óra múlva visszajön, és a betegágy mellett imádkozik tovább, féltérden, mert jobb lábával nem tud térdelni, órák hosszat, míg az álom erőt nem vesz rajta. Reggel mise után az a hír fogadja, hogy leesett a láz. Marina nővér jobban van.

1973 júniusának végén egyik lába megdagad, nagy fájdalmai vannak, majd a visszér felszakad, ömlik a vér. Ismét kórházba kerül. Éjszakánként nem tud aludni, az ágy szélén ül, fuldoklik. Az orvos átvilágítást rendel el. Alig jelenik meg a mellkas képe az ernyőn, mikrofonnal hívja össze valamennyi kollégáját. A beteg: „Nincs még több orvosuk a kórházban? Éppen most jött be a tizedik. Nagyon érdekes lehet a belsőrézsem!” Valóban: a röntgen óriásira megnagyobodott szívet mutat, alatta literszám vízzel. Mikor ezt elhajtották, legalább ismét tudott feküdni. Gyógyulásról szó sem lehetett többé. Még ebben az állapotban is felajánlja, hogy egy friss infarktusos betegnek átengedi a helyét: ő otthon is tud feküdni, azt pedig még meg lehet menteni.

Lelkivezetője november utolsó napján látogatja meg utoljára. A nagybetegyet már csak készülékekkel tartják életben. Megkérdezi tőle, szeretné-e a karácsonyt már az égben ünnepelni. Vállvonítás a válasz. Hát nem kívánja tudni, mikor hal meg? A felelet: nem, mert akkor különösen készülné erre az időre. Jobban szeret mindenkor készen lenni. A pap hét szál piros rózsát vitt magával, de csak letette a göngyöleget, mert azt gondolta, Mária már nem vesz tudomásul ilyesmit. Csakhogy az asszony, aki haláláig két lábbal a földön állt, megkérte, bontsa ki a virágokat. Aztán mosoly suhant át az arcán, és ezt sutogta: „Hét szál piros rózsza. Ez Mária hét fájdalma, és utána következik a hét öröm.” Két nap múlva halott volt.

Bízást gondolhatjuk, hogy ennyi munka, viszontagság és szenvedés bőven elég egy emberéletre. De nem így van. Hallgassuk meg őt magát: „Apám halála által egészen odataláltam az Atyaistenhez, és földi honvágyamból új erővel gyuladt fel a nagy vágy Isten után. A szeretet sebe ez, amit állandóan érzek, bár nem mindig egyformán, de kérem, hogy tartsa fenn bennem ezt a tüzet. Mióta azonban tudom és érzem, hogy Isten emésztő tűz, nemcsak magamért szenvedek, hanem minden bajért az Egyházban, papjainkért, szegényekért, betegekért,

szükséget szenvedőkért. Nem tudok ellenállni, az érzés egyszerűen itt van bennem. Az Úr ajándéka ez számomra, aki hagyja, hogy együtt szenvedjek. És ha Isten sohasem hagyja magát felülmúlni szeretetben, akkor egész biztosan a szenvedésben sem. Azért szilárdan hiszek abban, hogy az Üdvözítő, aki közöttünk lakozik, titokzatos módon osztozni enged szenvedésében. Ebben a fölismerésben részemről szívésen kész vagyok halálom után is tovább szenvedni, mert megtapasztaltam a találkozást az Ő szeretetével, és ez feljogosít a szenvedésre, miközben szeretete mindig újra megerősít. Boldog vagyok a gondolatban, hogy hozzásegíthetek Isten jövőre Országához, hála az Ő kegyelmének, de tudom, hogy ez nem megy szeretet és szenvedés nélkül.” (Le:ki-tyjának írt leveléből.)

Ezzel az érzülettel nagyon személyesen igyekszik szenvedni másokkal együtt és másokért. Egy ismerősének édesanyja – különben evangélikus, és elcsodálkozik, hogy Halfmanné „is” tudja a Miatyánkot – igen fél a haláltól. Mária megnyugtatta, hogy békében fog meghalni, szívében pedig kéri Istent, hadd vegye inkább magára a másik félelmét. Egy súlyos szívrohama után mondja a vallástalan orvosnak: „Ez magáért volt, a maga hitetlenségéért!” – De az ilyen megnyilatkozás ritkaság: Halfmanné általában finom érzékkel, ösztönösen kerül a feltűnést, a magamutogatást mindenben. – Isten azonban még titokzatosabb utakon-módokon is igénybe veszi határtalan készségét. Parapszichológia? Misztikus élmények? Nem lényeges a tények és az eredmény szempontjából. Tény, hogy akár álomban, akár éber állapotban, előre vagy egyidejűleg átél egyéni vagy tömeges szerencsétlenségeket, gázolást, földrengést stb., olykor a közelben, olykor a föld másik részén; érzi a fájdalmat, a félelmet, a kétségbeesést, imádkozik az illetőkért, s felajánlja szenvedéseit.

Lelkivezetője, fiatal, képzett teológus időnként szinte lázadozott az asszony sorsa láttán. Számára azonban igen egyszerű volt a kérdés: „Isten a mi Atyánk. Amit ő küld, az jó.” „Mindig megadta még az erőt, hogy elviseljek mindent.” Persze volt néha, hogy nyomorúságos állapotában a halált kívánta, vagy tele-sírta éjjel a párnáját. De Isten egy-egy „figyelmessége” megint erőt öntött beléje.

Még valamit nem hagyhatunk említés nélkül, ami már a hihetlennel határos. Ez az állandóan beteg, a pusztá megélhetésért súlyosan küzdő asszony évente 2–300 nagy ruha- és élelmiszercsomagot küldött el Kelet-Németországba és Lengyelországba, magánál is nyomorultabbaknak! Mindig szívésen adott a közvetlenül kérőknek is; egyszer pl. kórházi tartózkodása alatt összes otthon levő ruháját elajándékozta, jóformán betű szerint az „utolsó ingéig”. „Hálóingben akar a templomba menni?” – figyelmeztette hazaérkezése után a nővér. „Majd csak kapok holnapig valamit!” Így is lett, és másnap „tarkán, mint egy papagáj”, elbotorkálhatott a misére. Missziókat, papnövendékeket is állandóan támogatott. A halála után megmaradt több mint ezer hálálkodó levél csak kicsi része a valóságosnak, hiszen legtöbbjét előrelátóan megsemmisítette. Amellett jól tudta, hogy első a család, tehát nem tőlük vonta el a pénzt. De amit

ajándékba kapott, az mind tovább vándorolt. Lassan híre ment, hogy Halfmanné mindent fel tud használni. Előbb említett húga is hozzá küldte mindazt, amit a betegektől kapott. Őreg skatulyákat ingyen hozott az üzletekből. Ha éppen nem volt pénz a portóra, akkor vártak a csomagok (amelyek elkészítéséhez nem kis idő és erő, sokszor segítség is kellett), míg valahogy összejött a feladáshoz szükséges összeg. Kérni nem kért senkitől, csak Istentől. Feléje nyújtotta üres kezét, – és mindig újból megtelt továbbítható adományokkal. Amellett sokan fordultak hozzá, személyesen vagy levélileg, problémáikkal, lelki nyomorúságukkal is. Püspökök, papok, szerzetesek, rokonok, ismerősök és ismeretlenek, keletről, nyugatról, missziókból. Felfoghatatlan, hogyan volt ideje és ereje az eddig felsoroltak mellett még egy csomó, nem egyszer terjedelmes levél lekörmölésére is! Ami az iskolázatlan asszonynak már magában véve sem volt könnyű feladat. De ő sohasem tért ki az elől, ami feladatként adódott az életében.

Elnézem néhány héttel halála előtt készült fényképét. Fájdalomban és szeretetben kifinomult barátságos, intelligens vonások. Beszédesen közvetítik ennek az életnek a titkát: Isten minden embert hív. Akik meghallják szavát, azoknak egy része papi, szerzetesi hivatásban követi. Mások a világban maradnak, családot alapítanak. De a Szeretet továbbra is ugyanúgy sürgeti őket. Roppant feszültség származik ebből. Az ember szeretne száz százalékosan helyt állni a mindennapi életben, a családban, a munkahelyen – ez már magában is elég nehéz –, szeretne ezen túlmenően minden útjába kerülőn segíteni, mindenkivel együtt szenvedni, szívébe fogadni az egész világot – és ugyanakkor elmerülni Istenben, mert a Szeretetlenben mindez a létfontosságú dolog valamiképpen mégis jelentéktelenné válik. A keresztény világi élet lényege nem a „teljesítmény”, hanem ennek a feszülésnek vállalása. Boldog, aki – mint Maria Halfmann – egy életen át kihordta.

A Szentatya imája a családokért

Atyaisten, tőled származik minden atyaság az égben és a földön. Add, hogy minden emberi család, Fiad, Jézus Krisztus segítségével, aki ásszonytól született, és a Szentlélek, az isteni szeretet forrása által az élet és a szeretet igazi szentélyévé váljék a földön, az egymást követő nemzedékek során. Kegyelmed irányítsa a házastársak gondolatait és tetteit saját családjuk és a világ valamennyi családjá javára. Add, hogy a fiatalok a családban biztos támaszt találjanak, hogy emberségük ott kibontakozzék, igazságban és szeretetben növekedjék. Add, hogy a házasság szentsége által megerősített szeretet legyőzzön minden gyöngeséget és válságot, amit családjainknak időnként el kell szenvedniök. Végül kérünk, add, hogy a názáreti Szentcsalád közbenjárására az Egyház a világ minden népe között gyümölcsözően teljesítse küldetését a családotokban és a családok által. Hisz Te vagy az út, az igazság, a szeretet a Fiúval és a Szentlélekkel egységben. Amen.